QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF CHRISTIAN FALZON SCERRI
ONOR. IMĦALLEF JOSETTE DEMICOLI

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 15 ta' Mejju, 2024.

Numru 22

Rikors numru 117/2024/1 MV

Michael Piccinino f'ismu personali u fil-kwalità tiegħu ta' Segretarju Ġenerali tal-Partit Nazzjonalista u għan-nom u in rappreżentanza tal-Partit Nazzjonalista

v.

Naomi Vella u l-Kummissjoni Elettorali

Il-Qorti:

1. Din hija deċiżjoni dwar appell imressaq minn Michael Piccinino f'ismu stess u fil-kwalità tiegħu bħala Segretarju Ġenerali f'isem il-Partit Nazzjonalista kontra deċiżjoni mogħtija mill-Uffiċjal Reviżur fl-10 ta' Mejju, 2024, li permezz tagħha aċċettat talba magħmula mill-Avukata Ramona Attard f'isimha stess u fil-kwalità tagħha bħala President f'isem

il-Partit Laburista sabiex titħalla tintervjeni fi proċess li għandu x'jaqsam ma' talba għall-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur.

Daħla

2. B'rikors tas-26 ta' April, 2024, l-applikant Michael Piccinino f'ismu stess u f'isem il-Partit Nazzjonalista fisser li fir-reġistri elettorali riveduti għall-Elezzjoni Ġenerali, għall-Elezzjonijiet tal-Kunsilli Lokali u għall-Elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew, li lkoll ġew ippubblikati fil-Gazzetta tal-Gvern fl-20 ta' April, 2024, hemm imniżżel li l-indirizz tal-elettur Naomi Vella huwa Binja Silvio Parnis, Fl 512, Triq it-Tabib Nikol Zammit, is-Siġġiewi, meta skontu, l-indirizz veru tagħha fejn tgħix jinsab f'post ieħor fil-lokalità ta' Ħal Qormi.

3. Minħabba f'hekk l-applikant Michael Piccinino *pro et noe* talab lill-Uffiċjal Reviżur sabiex skont id-dispożizzjonijiet tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**:

> *«jordna lill-Kummissjoni Elettorali sabiex tikkoreġi r-Reġistru Elettorali rivedut għall-Elezzjonijiet Ġenerali, ir-Reġistru Elettorali rivedut għall-Kunsilli Lokali u r-Reġistru Elettorali rivedut tal-Unjoni Ewropea li ġew ippubblikati fil-Gazzetta tal-Gvern tal-20 ta' April 2024 fis-sens illi l-imsemmi elettur għandu jiġi reġistrat bħala elettur fl-indirizz fejn huwa effettivament jgħammar.»*

4. L-Uffiċjal Reviżur appuntat dan ir-rikors għas-smigħ għas-7 ta' Mejju, 2024. Dakinhar tal-ewwel seduta, l-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine* talbet lill-Uffiċjal Reviżur sabiex hija tingħata smigħ

jew titħalla tintervjeni f'dawn il-proċeduri.

5. L-Uffiċjal Reviżur laqgħet din it-talba fl-10 ta' Mejju, 2024 għar-raġunijiet li fissrithom hekk:

«Illi permezz tat-talba tagħha fis-seduta tas-7 ta' Mejju 2024 Dr Ramona Attard pro et noe qed titlob illi tintervjeni f'dawn il-proċeduri.

Illi l-Kap 354 jipprovdi dwar il-proċess elettorali u in partikolari x'jiġri meta jsiru rikorsi ta' din in-natura.

L-istess liġi ssemmi diversi drabi d-drittijiet tal-elettur, u dan mingħajr ma tiddefenixxi jew tikkwalifika jew tagħti tifsira tal-istess. Illi għalhekk żgur ma hux fid-diskrezzjoni tal-Uffiċjal Reviżur li b'xi mod jirrestrinġi t-tifsira tal-istess, li kieku l-leġislatur ried jagħmel hekk kien jipprovdi fil-liġi: ubi lex voluit lex dixit.

Illi elettur m'hemmx dubju illi jirreferi għal persuna illi hija reġistrata għall-vot u li għalhekk għandha d-dritt illi tivvota f'elezzjoni. Illi dment illi l-liġi nfisha ma illimitatx min jista' jkun tali elettur, l-Uffiċċjal Reviżur iqis li ma hux kompitu tiegħu li jagħmel dak li ma għamlitx il-liġi u jagħti xi interpretazzjoni restrittiva tal-kelma li tuża l-liġi.

Illi ma hemmx dubju li elettur jirreferi għal kull persuna li jista' jkollha interess, u dan kif fil-fatt tgħid il-liġi fejn tgħid min għandu jiġi notifikat b'tali rikors. Dan ukoll fid-dawl tal-fatt illi f'elezzjoni ma jipparteċipawx biss partiti u kandidati taħt kappa ta' xi partit ieħor iżda jipparteċipaw ukoll kandidati indipendenti li ma joħorġux taħt il-kappa tal-ebda partit. Li kieku wieħed kellu jirrestrinġi t-tifsira ta' elettur, allura kandidat taħt il-kappa ta' partit ikun jista' jipparteċipa f'dawn ir-rikorsi, filwaqt illi kandidat indipendenti ma jkunx jista' jagħmel dan. Dan allura jkun ifisser li qed tiġi krejata ukoll diskriminazzjoni u differenza bejn id-drittijiet tal-kandidati skont jekk wieħed jikkontestax taħt il-kappa ta' partit jew jekk wieħed jikkontestax bħala indipendenti. M'hemmx dubju li kandidat indipendenti għandu dritt illi jipparteċipa fil-proċess elettorali ugwalment u bl-istess drittijiet bħal dawk il-kandidati li joħorġu fi hdan xi partit jew ieħor.

L-Uffiċċjal Reviżur għalhekk iqis illi l-kelma "elettur" għandha tiftieħem fit-tifsira letterarja tagħha, u għalhekk it-talba ta' Dr. Ramona Attard propio għandha tiġi milqugħa.

Illi fir-rigward tat-tieni raġuni miġjuba mir-rikorrenti, minn qari tal-Kap 354 huwa ċar illi kull partit politiku għandu interess illi jipparteċipa f'dawn il-proċeduri. Dan għaliex f'diversi Artikli tal-Liġi, l-liġi tordna li d-deċiżjonijiet li jittieħdu jiġu notifikati lid-delegat tal-partiti politiċi.

Illi, għalhekk ma hemmx dubju li kull partit politiku għandu dritt illi jintervjeni fi proċeduri bħal dawn.

Illi l-Uffiċjal Reviżur iqis li fid-dawl tal-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna, fejn ġie dikjarat ampjament illi l-interess li jrid juri persuna li titlob li tintervjeni f'xi proċedura huwa differenti mill-interess li jeħtieġ li tipprova parti fil-kawża, ma hemmx ħtieġa li wieħed jeżamina wkoll fid-dettall il-kunċett tal-interess tar-rikorrenti, u dan ukoll għar-raġunijiet fuq spjegati.

Għaldaqstant, għal dawn ir-raġunijiet, l-Uffiċjal Reviżur qiegħed jilqa' t-talba ta' Dr Ramona Attard fil-vesti tagħha proprju et noe sabiex tintervjeni f'dawn il-proċeduri. U għal dan il-għan jordna illi Dr. Ramona Attard pro et noe tiġi notifikata b'mod immedjat bir-rikors promotur odjern.»

6. Michael Piccinino *proprio et nomine* appella minn din id-deċiżjoni b'rikors imressaq fl-14 ta' Mejju, 2024 sabiex tiġi mħassra din id-deċiżjoni li ħalliet lill-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine* tintervjeni fil-proċeduri. Fl-aggravju tiegħu huwa fisser li eletturi u partiti politiċi ma jistgħux skont l-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** jitħallew jintervjenu fi proċeduri quddiem l-Uffiċjal Reviżur.

7. B'digriet mogħti fl-14 ta' Mejju, 2024, din il-Qorti appuntat l-appell għas-smigħ bl-urġenza u tat żmien lill-partijiet l-oħra sal-istess jum tal-14 ta' Mejju, 2024 sabiex iressqu risposta.

8. Il-Kummissjoni Elettorali wieġbet għal dan l-appell fl-14 ta' Mejju, 2024 u ddikjarat li hija sejra toqgħod għal kull deċiżjoni li sejra tagħti din il-Qorti.

9. L-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine* wieġbet ukoll għal dan l-appell fl-14 ta' Mejju, 2024 u qalet li dan ma jistħoqqlux illi jintlaqa'.

10. Inżamm smigħ quddiem din il-Qorti fil-15 ta' Mejju, 2024 u minn hemmhekk l-appell tħalla biex tingħata din id-deċiżjoni aktar tard illum.

Konsiderazzjonijiet:

11. Dak li qiegħda tintalab din il-Qorti sabiex tistħarreġ f'dan l-appell huwa jekk l-Uffiċjal Reviżur iddeċidietx b'mod tajjeb meta aċċettat illi tħalli lill-Avukata Ramona Attard f'isimha stess u f'isem il-Partit Laburista tieħu sehem bħala parti jew bħala intervenuta fil-proċeduri mnedija minn Michael Piccinino *proprio et nomine*.

12. Għad li fir-rikors oriġinali tiegħu, Michael Piccinino *proprio et nomine* ma jsemmi l-ebda artikolu speċifiku tal-liġi li fuqu sejjes it-talba tiegħu quddiem l-Uffiċjal Reviżur, b'danakollu jidher ċar mill-premessi tal-istess rikors li l-azzjoni tiegħu nbdiet taħt l-**Artikolu 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**, li jaqra hekk:

> *«40.(1)* ***<u>Kull elettur reġistrat li jgħid li xi persuna oħra</u>*** *li isimha jidher fir-Reġistru Elettorali jew ma għandhiex jedd li tkun reġistrata bħala elettur, jew,* ***<u>li l-isem, l-indirizz jew partikolaritajiet oħra relattivi tagħha ma humiex murija b'mod korrett fir-Reġistru Elettorali skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att</u>****,* ***<u>ikollu dritt ta' appell lill-Uffiċjal Reviżur mhux aktar tard minn wieħed u għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tar-Reġistru Elettorali</u>*** *jew sabiex jinqata' barra isem dak l-elettur mir-Reġistru Elettorali jew* ***<u>sabiex ismu, l-indirizz jew partikolaritajiet oħra tiegħu jidhru b'mod korrett</u>****.*

> *(2)* ***Uffiċjal Reviżur jista' jordna*** *t-tħassir tar-reġistrazzjoni ta' dak l-elettur jew il-****korrezzjoni ta' ismu, l-indirizz jew partikolaritajiet oħra tiegħu skont is-subartikolu (1) minkejja li ma tkun saret ebda applikazzjoni qabel lill-Kummissjoni għal dak il-għan****.»*

13. Kemm hu hekk fir-rikors tiegħu, Michael Piccinino *proprio et nomine* qiegħed jitlob sabiex ikun hemm bdil fl-indirizz tal-elettur Naomi Vella minħabba li huwa qed jallega li hija toqgħod f'Ħal Qormi u mhux fis-Siġġiewi.

14. Din mhux l-ewwel darba li din il-Qorti tal-Appell kellha tistħarreġ kwistjoni marbuta ma' talba għall-bdil fl-indirizz ta' elettur (ara pereżempju ***Henri Darmanin v. Martin Bugelli et*** deċiża fil-5 ta' Frar, 2008).

15. Tajjeb li jingħad ukoll, li d-dispożizzjonijiet tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** dwar it-tiswija tar-reġistru elettorali jgħoddu bl-istess mod għall-korrezzjoni tar-reġistru elettorali tal-Unjoni Ewropea (ara **Artikolu 13(2) tal-Att dwar Elezzjonijiet Għall-Parlament Ewropew**). Daqstant ieħor huwa siewi li jiġi osservat li skont l-**Artikolu 7 tal-Att dwar Gvern Lokali**, il-persuni li għandhom jedd li jivvotaw f'elezzjoni ta' Kunsilli Lokali huma dawk il-persuni li jkunu reġistrati bħala votanti f'dik it-taqsima tar-reġistru elettorali jew tar-reġistru elettorali tal-Unjoni Ewropea.

16. Issa minn qari tal-**Artikolu 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** fuq riprodott, joħroġ ċar li kull elettur reġistrat jista' jappella quddiem l-Uffiċjali Reviżur sabiex dan jordna li jiġi msewwi l-indirizz ta' elettur ieħor, basta però li dan l-appell jitressaq sa mhux aktar tard minn 21 jum li jiġi ppubblikat ir-reġistru elettorali.

17. Issa l-kwistjoni li għandha quddiemha din il-Qorti mhijiex dwar jekk Michael Piccinino f'ismu personali u f'isem il-Partit Nazzjonalista għandux jedd jappella quddiem l-Uffiċjal Reviżur sabiex ikun hemm bdil fl-indirizz ta' elettur. Mod ieħor, il-kwistjoni li għandha quddiemha din il-Qorti hija min għandu jedd li jkun parti fl-appell li qed jinstema' mill-Uffiċjal Reviżur.

18. Kif rajna aktar 'il fuq, l-Uffiċjal Reviżur qalet li l-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine* għandha jedd li tkun parti f'appell bħal dan minħabba li d-dispożizzjonijiet tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** ma jagħtux tifsira tal-kelma «*elettur*» u għalhekk fin-nuqqas ta' din it-tifsira, l-Uffiċjal Reviżur qalet li ma kienx fi dmirha li toqgħod tagħti xi interpretazzjoni dejqa tal-kelma li tuża l-liġi. Barra minn hekk, l-Uffiċjal Reviżur qalet li minn qari tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** jidher ċar li kull partit politiku għandu interess li jieħu sehem f'dawn il-proċeduri għaliex il-liġi trid li d-deċiżjonijiet tal-Uffiċjal Reviżur għandhom jiġu notifikati lid-delegati tal-partiti politiċi.

19. Michael Piccinino *proprio et nomine* appella minn din id-deċiżjoni tal-Uffiċjal Reviżur għaliex jemmen li l-Avukata Ramona Attard m'għandhiex jedd li tkun parti jew tintervjeni f'dawn il-proċeduri skont id-dispożizzjonijiet tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**.

20. Din il-Qorti titlaq billi tgħid li l-Uffiċjal Reviżur qalet ħażin illi l-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** ma jfissirx min għandu jitqies bħala elettur. Jidher li l-Uffiċjal Reviżur qabżilha l-**Artikolu 15 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** li jgħid li persuna jkollha dritt li tkun reġistrata bħala elettur għall-elezzjoni tal-Membri tal-Kamra, jekk ikollha l-kwalifiki meħtieġa bl-**Artikolu 57 tal-Kostituzzjoni** u sakemm ma tiġix hekk skwalifikata bis-saħħa tal-**Artikolu 58 tal-Kostituzzjoni** jew skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att. Ifisser dan li kontra dak li ppruvat tagħti x'tifhem l-Uffiċjal Reviżur mhux kulħadd jista' jkun elettur.

21. Kif tajjeb ingħad minn din il-Qorti tal-Appell fis-sentenza ***Francis Bonnici v. Kummissjoni Elettorali*** deċiża fid-19 ta' Mejju, 2017, ir-rekwiżiti skont il-**Kostituzzjoni ta' Malta** sabiex persuna tikkwalifika biex tkun reġistrata bħala elettur fir-reġistru elettorali huma: (a) li tkun ċittadin ta' Malta; (b) li tkun għalqet l-età ta' tmintax-il sena (illum sittax-il sena wara l-emendi tal-2018); (ċ) u li tkun residenti f'Malta matul it-tmintax-il xahar minnufih qabel ir-reġistrazzjoni tagħha u tkun hekk

residenti għal perjodu kontinwu ta' sitt xhur jew għal perjodi li jammontaw fit-total globali għal sitt xhur.

22. Billi iżda fil-każ tal-lum mhux ħa ssir elezzjoni ġenerali iżda ħa ssir elezzjoni tal-Parlament Ewropew, allura jgħodd l-**Artikolu 10 tal-Att dwar Elezzjonijiet Għall-Parlament Ewropew**, li jgħid li jista' jivvota: (i) kull min għandu ismu jidher fir-reġistru elettorali skont il-kriterji fuq imsemmija; u (ii) kull persuna li jkollu ismu jidher fir-Reġistru Elettorali tal-Unjoni Ewropea. Skont l-**Artikolu 11 tal-Att dwar Elezzjonijiet Għall-Parlament Ewropew** persuna tkun kwalifikata sabiex tkun reġistrata fir-Reġistru Elettorali tal-Unjoni Ewropea jekk: (a) tkun nazzjonali ta' Stat Membru li isimha ma jkunx jidher fir-Reġistru Elettorali; u (b) tkun meħtieġa jkollha, u hekk ikollha dokument ta' identifikazzjoni legalment validu skont l-Att dwar il-**Karta tal-Identità u Dokumenti oħra tal-Identità**; u (ċ) ikollha ir-rekwiżiti elenkati fl-**Artikolu 57(b)** u **(ċ) tal-Kostituzzjoni**, b'dana li residenza f'xi Stat Membru għandha titqies bħala residenza f'Malta; (d) tiddikjara li tkun se twettaq id-dritt tagħha li tivvota għall-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew f'Malta biss; u (e) ma tkunx ġiet imċaħħda mid-dritt li tivvota fl-Istat Membru ta' Nazzjonalità tagħha.

23. Sa fejn għandu x'jaqsam ma' elezzjonijiet ta' kunsilli lokali, ġa għidna aktar qabel, li skont l-**Artikolu 7 tal-Att dwar Gvern Lokali**, il-

persuni li għandhom jedd li jivvotaw f'elezzjoni ta' Kunsilli Lokali huma dawk il-persuni li jkunu reġistrati bħala votanti f'dik it-taqsima tar-reġistru elettorali jew tar-reġistru elettorali tal-Unjoni Ewropea.

24. Jiġi b'hekk, li din il-Qorti ma tistax tifhem kif l-Uffiċjal Reviżur qalet li l-liġi ma toħloqx limiti għal min jista' jkun elettur. Anzi l-Qorti tistqarr li huwa tabilħaqq stramb kif l-Uffiċjal Reviżur qalet dan il-kliem, meta parti minn xogħol l-istess Uffiċjal Reviżur huwa sewwasew li tistħarreġ kwistjonijiet dwar jekk persuna għandhiex tkun reġistrata jew inkella għandhiex titneħħa minn elettur mir-reġistru elettorali jew ir-reġistru elettorali tal-Unjoni Ewropea.

25. Lil hemm minn dan kollu, din il-Qorti tqis li l-kwistjoni ta' min jikkwalifika bħala elettur skont il-liġi hija għalkollox irrilevanti għas-soluzzjoni tal-punt li kellha quddiemha l-Uffiċjal Reviżur. Tassew dak li kellha tiddeċiedi l-Uffiċjal Reviżur huwa biss min għandu jkun parti fi proċeduri dwar korrezzjoni ta' kif elettur qiegħed jidher f'reġistru elettorali.

26. It-tweġiba għal din il-mistoqsija tinsab miktuba b'mod mill-aktar ċar fl-**Artikolu 41(1) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**. Dan l-artikolu jaqra hekk:

> *«41. (1) Uffiċjal Reviżur għandu qabel ma jaqta' xi appell jisma'* ***lill-appellant, lill-Kummissjoni u lill-persuna, jekk ikun hemm, li kontriha jsir l-appell****, jekk ikun hemm, u jippermetti dik ix-xiehda*

oħra u jisma' kull xhieda oħra li jista' jqis meħtieġa.»

27. Dan l-artikolu tal-liġi mkien ma jsemmi illi l-Uffiċjal Reviżur għandu xi dmir illi jrid jisma' lil xi partit politiku elett fil-Parlament qabel jiddeċiedi xi appell taħt l-**Artikolu 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** dwar talba għat-tneħħija ta' elettur mir-reġistru elettorali jew għat-tiswija ta' kif elettur għandu jidher fir-reġistru elettorali. Daqstant ieħor l-Uffiċjal Reviżur m'għandu l-ebda dmir li jrid joqgħod jisma' lill-partiti politiċi l-oħra li mhumiex eletti fil-Parlament jew illi jisma' lil kull wieħed mill-kandidati elettorali li ħa joħorġu fuq id-distrett ta' fejn l-elettur ikun jinsab reġistrat jew lil kull wieħed mill-kandidati elettorali li ħa joħorġu fuq id-distrett ta' fejn qed jintalab li l-elettur għandu jiġi reġistrat, li lkoll kemm huma jaf għandhom interess dwar ir-reġistru elettorali.

28. Tassew minn kliem l-**Artikolu 41(1)** jinżel ċar li l-partijiet li għandhom jedd illi jinstemgħu mill-Uffiċjal Reviżur huma: (i) l-appellant li jkun qed jitlob il-bdil fir-reġistru elettorali[1]; (ii) il-Kummissjoni Elettorali li bil-liġi hija responsabbli miż-żamma tar-reġistri elettorali; u (iii) il-persuna li kontriha jkun sar l-appell, jekk kemm-il darba l-appell ikun tressaq minn elettur reġistrat kontra elettur reġistrat ieħor.

29. F'dan il-kuntest wieħed ma jridx jinsa wkoll li skont l-**Artikolu 42**

[1] L-appellant jista' jkun kemm l-elettur innifsu li ma jkunx qiegħed jaqbel ma' kif huwa stess jkun jinsab reġistrat (ara **Artikoli 36** sa **37 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**), kif ukoll elettur reġistrat li jkun qiegħed jikkontesta kif persuna oħra qed tidher fir-reġistru elettorali (ara **Artikolu 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**).

tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali proċeduri bħal dawn iridu jinqatgħu fi żmien qasir u perentorju għaliex jekk dawn ma jiġux deċiżi mill-Uffiċjali Reviżuri u mill-Qorti tal-Appell sa qabel erbatax-il jum mid-data appuntata għall-elezzjoni, allura l-proċeduri jispiċċaw biex jiġu differiti *sine die*. Billi proċeduri bħal dawn għandhom jiġu pproċessati b'ċertu ħeffa, allura m'għandux ikun hemm wisq telf ta' ħin. Din tista' tkun raġuni għalfejn il-leġislatur semma biss lill-appellant, lill-Kummissjoni Elettorali u lill-elettur li kontrih sar l-appell bħala l-persuni li għandhom il-jedd li jinstemgħu mill-Uffiċjal Reviżur.

30. Fuq kollox, din il-fehma tal-Qorti li partit politiku m'għandux jedd li jieħu sehem fi proċeduri bħal dawn quddiem l-Uffiċjal Reviżur tinsab imsaħħa wkoll mill-**Artikolu 13(10) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**, li jgħid li huma biss l-applikant jew l-appellant, il-Kummissjoni Elettorali u l-elettur involut li għandhom il-jedd li jappellaw mid-deċiżjoni tal-Uffiċjal Reviżur quddiem il-Qorti tal-Appell. Dawn huma l-istess tliet persuni li jissemmew fl-**Artikolu 41(1) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**. Għal darb'oħra partiti politiċi ma jissemmewx.

31. Kif għadu kemm ingħad dan l-aħħar minn din il-Qorti fis-sentenza ***Lorenza sive Lora Cascun v. Direttur tar-Registru Pubbliku*** deċiża fid-9 ta' Mejju, 2024, il-kriterju meħtieġ għall-interpretazzjoni ta' liġi li tkun qiegħda tiġi mitħaddta huwa dak, li l-liġi trid titqies bħala ħaġa

waħda sħiħa u strutturata. Għalhekk, bħala prinċipju ġenerali, min jinterpreta l-liġi għandu jfittex it-tifsira tajba tagħha, wara li jqis kemm id-diversi partijiet ta' dak l-istess artikolu tal-liġi, kemm artikoli oħra li jinsabu fl-istess liġi, u kif ukoll, fejn meħtieġ, dak li jgħidu numru ta' liġijiet oħra meta moqrija flimkien.

32. Billi fil-każ tagħna, partiti politiċi m'għandhomx jedd illi jappellaw minn deċiżjonijiet meħuda mill-Uffiċjal Reviżur, allura huwa sintomatiku li partiti politiċi wkoll m'għandhomx jedd li jkunu involuti bħala parti jew bħala intervenuti fil-proċeduri li jkunu qegħdin jinstemgħu mill-Uffiċjal Reviżur.

33. Huwa veru li l-**Artikolu 13(4) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** jgħid li l-Uffiċjal Reviżur għandu jordna li kopja tal-applikazzjoni jew tal-appell flimkien mad-data tal-jum stabbilit għas-smigħ għandhom jiġu notifikati lill-applikant jew l-appellant, lill-Kummissjoni u lil kull persuna oħra li tkun tinteressaha dik l-applikazzjoni jew dak l-appell. Madankollu l-frażi «*kull persuna oħra li tkun tinteressaha dik l-applikazzjoni jew dak l-appell*» trid tinqara fid-dawl u fil-kuntest tad-dispożizzjonijiet l-oħra tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**.

34. Billi kif rajna aktar kmieni l-azzjoni tal-lum tnediet taħt l-**Artikolu**

40 tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** għaliex Michael Piccinino *proprio et nomine* qiegħed jitlob li jkun hemm bdil fil-mod ta' kif Naomi Vella hija reġistrata fir-reġistru elettorali, allura għall-għanijiet tal-**Artikolu 13(4) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** għandu jkun wisq ovvju li l-persuna interessata fl-appell ta' Michael Piccinino *proprio et nomine* ma hija ħadd ħlief Naomi Vella għaliex l-appell huwa sewwasew dwar il-mod ta' kif hija tinsab imniżżla fir-reġistru elettorali.

35. L-Uffiċjal Reviżur iżda qalet fid-deċiżjoni appellata li l-Partit Laburista għandu l-jedd li jieħu sehem fil-proċeduri dwar il-vot ta' Naomi Vella minħabba dak li jgħidu diversi artikoli tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**. L-Uffiċjal Reviżur ma semmietx liema huma dawn l-artikoli. Biss però din il-Qorti qiegħda tifhem li l-Uffiċjal Reviżur kienet qiegħda tirreferi għall-**Artikoli 13(9)**, **14**, **28** u **43** tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**, li ġew imsemmija minn Uffiċjali Reviżuri oħra fi proċeduri oħra li jixxiebħu ma' dawk tal-lum.

36. Sinċerament din il-Qorti ma tarax minn fejn joħroġ minn dawn l-artikoli, illi partit politiku għandu l-jedd li jipparteċipa fi proċeduri bħal dawk li hemm pendenti quddiem l-Uffiċjal Reviżur.

37. Ibda biex, għalkemm il-partiti politiċi għandhom jedd skont l-**Artikolu 14(2)** tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** li jaħtru tabib kull

wieħed biex dan ipoġġi fuq il-bord mediku biex iqisu applikazzjonijiet imsejsa fuq l-inabilità tal-moħħ ta' elettur taħt l-**Artikolu 13(9)** tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**, dan ma jfissirx b'daqshekk li l-partiti politiċi għandhom jedd li jkunu parti f'kull azzjoni li titressaq quddiem l-Uffiċjal Reviżur dwar korrezzjoni ta' reġistru elettorali.

38. Il-Qorti qiegħda tifhem li l-għan wara dawn l-artikoli mhuwiex li jagħti leġittimazzjoni passiva lill-partiti politiċi fil-proċeduri quddiem l-Uffiċjal Reviżur, iżda biex jiġi żgurat li t-tobba li jpoġġu f'dan il-bord mediku ma jinħatrux minn partit politiku wieħed, ħalli b'hekk jinżamm il-*par condicio* bejn il-partiti politiċi eletti fil-Parlament. Fil-fatt l-għamla u l-kompożizzjoni tal-bord mediku taħt l-**Artikolu 14(2) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** huwa maħsub biss biex jipprova jżomm bilanċ bejn l-interessi tal-partiti eletti fil-Parlament, għaliex kull naħa għandha d-dritt li taħtar tabib wieħed, filwaqt li t-tabib l-ieħor jintagħżel mill-Kummissjoni Elettorali sabiex jaġixxi bħala r-ras tal-Bord.

39. Jiġi b'hekk li l-**Artikoli 13(9)** u **14 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** ma jnissel l-ebda jedd f'partit politiku li jkun parti fil-proċeduri li jkunu qegħdin jinstemgħu mill-Uffiċjal Reviżur. L-uniku jedd li jipprovdi dan l-artikolu huwa biss li appelli msejsa fuq inabilità tal-moħħ tal-elettur għandhom jiġu riferuti lil bord mediku magħmul minn tobba maħtura mill-partiti politiċi u mill-Kummissjoni Elettorali. Il-jedd ta' għażla tal-

membri tal-bord mediku mhuwiex ekwivalenti għall-jedd ta' parteċipazzjoni f'kull azzjoni għall-korrezzjoni ta' reġistru elettorali quddiem l-Uffiċjal Reviżur.

40. Bl-istess mod, din il-Qorti ma tistax tifhem kif il-Partit Laburista għandu jkollu jedd li jieħu sehem fit-talba għall-korrezzjoni tal-indirizz ta' Naomi Vella minħabba dak li jiddisponu l-**Artikoli 28** u **43 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**. L-**Artikolu 28** jgħid biss li l-Kummissjoni Elettorali trid mill-inqas kull xahar kalendarju, tagħti lista lil kull delegat ta' partit, li jkun fiha r-reġistrazzjonijiet ġodda, korrezzjonijiet, trasferimenti u tħassir li jkun sar minnha, filwaqt li l-**Artikolu 43** jgħid biss li l-Kummissjoni Elettorali trid tgħarraf lid-delegati tal-partiti, b'kull tibdil fir-reġistru elettorali li jseħħ wara deċiżjoni tal-Uffiċjal Reviżur.

41. M'hemmx dubju li partit politiku għandu kull jedd li jinżamm infurmat b'kull tibdil li jsir fir-reġistru elettorali għaliex partit politiku huwa protagonist ewlieni fl-elezzjoni. Imma dan il-jedd tiegħu li jikseb dan il-tagħrif ma jsarrafx ruħu f'jedd li partit politiku jista' jindaħal fil-proċess tal-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur partikolari. Daqskemm elettur m'għandux obbligu li jkellem jew javża minn qabel lill-partiti politiċi sabiex ibiddel l-indirizz tiegħu, daqstant ieħor l-Uffiċjal Reviżur jew din il-Qorti tal-Appell f'każ li jkun hemm appell mid-deċiżjoni tal-Uffiċjal Reviżur, m'għandhomx bżonn illi joqogħdu jisimgħu x'għandhom xi

jgħidu l-partiti politiċi, f'każ li elettur reġistrat iressaq talba taħt l-**Artikoli 40 tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** sabiex jiġi korreġut l-indirizz ta' kif jinsab reġistrat elettur ieħor.

42. B'żieda ma' dan, din il-Qorti ttenni dak li qalet qabel, jiġifieri li l-liġi hija ċara ħafna dwar min għandu l-jedd li jinstema' mill-Uffiċjal Reviżur f'każ ta' appell għall-korrezzjoni ta' indirizz ta' elettur. Dawn in-nies huma: (i) l-appellant li jkun qiegħed jitlob li għandha titwettaq il-bidla; (ii) il-Kummissjoni Elettorali li hija responsabbli miż-żamma tar-reġistru elettorali; u (iii) l-elettur, fil-każ tagħna Naomi Vella, li dwar l-indirizz tagħha qiegħda tintalab il-korrezzjoni.

43. Illi l-Avukata Ramona Attard f'isimha stess u f'isem il-Partit Laburista ma jaqgħux taħt waħda minn dawn it-tliet kategoriji ta' persuni msemmija fl-**Artikolu 41(1) tal-Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali**. Jinżel b'hekk li l-Uffiċjal Reviżur ma ddeċidietx tajjeb u skont l-ispirtu tad-dispożizzjonijiet tal-**Att dwar l-Elezzjonijiet Ġenerali** meta laqgħet it-talba tal-Avukata Ramona Attard, kemm f'isimha stess u kif ukoll f'isem il-Partit Laburista, sabiex titħalla tieħu sehem jew tintervjeni fil-kawża li għandha x'taqsam ma' talba dwar korrezzjoni tal-indirizz ta' Naomi Vella li hemm jidher fuq ir-reġistru elettorali.

44. F'dan is-sens l-appell ta' Michael Piccinino *proprio et nomine*

qiegħed jitqies bħala wieħed fejjiedi.

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija, din il-Qorti qiegħda **<u>tilqa'</u>** l-appell ta' Michael Piccinino *proprio et nomine* u bħala konsegwenza tħassar id-deċiżjoni tal-Uffiċjal Reviżur mogħtija fl-10 ta' Mejju, 2024 u minflok tiċħad it-talba tal-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine* sabiex tintervjeni fil-proċeduri li qed jinżammu quddiem l-Uffiċjal Reviżur.

L-ispejjeż tagħha marbuta ma' dan l-appell għandhom jitħallsu mill-Avukata Ramona Attard *proprio et nomine*.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Christian Falzon Scerri Imħallef	Josette Demicoli Imħallef